

Тарас Нагайко (м. Переяслав),
кандидат історичних наук,
заступник голови організаційного комітету
ХІ Всеукраїнського історико-культурологічного
форуму «Сікорські читання»

ХІ «Сікорські читання»

Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання», який щороку традиційно проходить у Переяславі, відбувся всупереч усім негативним обставинам, що сьогодні супроводжують життя українців. В умовах триваючої російсько-української війни було змінено дату окремих заходів цьогорічного зібрання. Відкриття його роботи кілька разів довелося переносити через масовані повітряні удари з боку Росії. Тож його урочиста та презентаційна частини відбулися 16 листопада 2022 року.¹

Президія ХІ Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання».
Зліва на право: Вячеслав Саулко, Віктор Коцур, Олександр Удод, Олексій Лукашевич.

Автор фото *Сергій Вовкодав*.

¹ У програмі та інших друкованих матеріалах датою відкриття ХІ Всеукраїнського історико-культурологічного форуму вказано 12 жовтня.

З нагоди пошанування постаті визначного музейного діяча Героя України Михайла Івановича Сікорського організаторами: Університетом Григорія Сковороди у Переяславі, НІЕЗ «Переяслав» та Національною спілкою краєзнавців України – були заплановані наукові, мистецькі та просвітницькі заходи, які щороку об'єднують наукову та творчу спільноту. За планом вдалося провести круглий стіл «Краєзнавство Переяславщини: дослідження, проблеми, постаті», який є традиційною складовою цього зібрання. Він відбувся 13 жовтня в онлайн-форматі. Загалом це було ювілейне, десяте, засідання, в роботі якого взяли участь 23 доповідачі, з-поміж яких 2 доктори та 11 кандидатів історичних наук, 1 аспірант. Його матеріали організатори сподіваються підготувати до друку наприкінці цього року.

Відкриття роботи форуму розпочалося з хвилини мовчання у пам'ять про загиблих співвітчизників. З вітальними словами до присутніх звернулися заступники голови НСКУ Олександр Удод та Віктор Коцур, генеральний директор НІЕЗ «Переяслав» Олексій Лукашевич, міський голова Переяслава Вячеслав Саулко.

Усі виступаючи наголосили на важливості справи захисту рідної землі та української культури, як одного з головних маркерів нашої ідентичності.

Виступ Віктора Коцура.
Автор фото *Сергій Вовкодав*.

Виступ Олексія Лукашевича.
Автор фото *Сергій Вовкодав*

Виступ Олександра Удода.
Автор фото *Сергій Вовкодав*

Започаткований у 2012 р. захід утвердився як традиційна платформа, на якій відбувається вручення Премії імені Героя України Михайла Івановича Сікорського Національної спілки краєзнавців України. Цього року воно було ювілейним. Тож на його початку було названо імена

всіх минулих лауреатів. Загалом за десять років цю високу нагороду отримали 42 особи (див. список). Уже вдесяте керівництво НСКУ відзначило представників однієї з найважливіших галузей культурного фронту – музейної. Високою нагородою було пошановано двох лауреатів.

Ними стали переяславці Ніна Захарчук (1949 р.н.) – історик, етнограф. У 1984–2011 рр. – завідувачка Музею класика єврейської літератури Шолома-Алейхема НІЕЗ «Переяслав» та Дмитро Тетеря (1965 р. н.) – історик, археолог. У 2005–2018 рр. – завідувач науково-дослідного відділу «Музей трипільської культури», у 2018–2022 рр. – завідувач науково-дослідного відділу археології НІЕЗ «Переяслав». З 10 березня 2022 р. по сьогодні – офіцер Збройних сил України. Під час вручення почесну нагороду отримала його дружина – Світлана Тетеря.

З нагоди особистих ювілеїв університетською відзнакою «Орден князя Володимира Мономаха» було нагороджено голову переяславського осередку НСКУ, заступника генерального директора НІЕЗ «Переяслав» з науково-методичної роботи Олександра Колибенка та одного з найактивніших краєзнавців Переяславщини Михайла Гича. Нагороду від університету отримала директор публічної бібліотеки с. Єрківці Дівичківської сільської ради Київської області Ольга Шульга. Їй було вручено «Медаль Михайла Сікорського». Також від

Премію імені
Героя України
Михайла
Сікорського
Національної
спілки
краєзнавців
України
2021 року
отримує
Ніна Захарчук
(Переяслав).
Автор фото
Сергій Вовкодав

Премію імені
Героя України
Михайла
Сікорського
Національної
спілки
краєзнавців
України
2022 року
отримала
дружина
Дмитра Тетері
Світлана Тетеря.
Автор фото
Сергій Вовкодав

НСКУ було вручено подяки трьом членам організації – Роману Коцуру, Валентині Молоткіній та Руслані Потапенко.

Після урочистої частини роботу форуму було продовжено у форматі спільного засідання за участі представників Правління НСКУ та її Переяславського міського осередку. Присутнім представили нові друковані видання, які з'явилися від часу завершення минулорічного зібрання. Зокрема, це книги видавничої серії «Краєзнавча бібліотека Переяславщини» – «Єрковці. Історія села Переяславського краю.

Колективізація. Розкуркулення. Голодомор. Репресії» (2022), укладач Михайло Гич; «Переяславці княжої доби: історико-історіографічні портрети», 2-ге вид. (2022), автори Олена та Олександр Колибенки; чергова книга видавничої серії «Затоплені села Переяславщини» – «В'юнище та Козинці. Історія сіл Переяславського краю. статті, спогади, документи» (2021), укладач Микола Чирков; авторське монографічне дослідження Василя Лоя «Біля підніжжя Виблої Могили або історія села Козлів з давніх часів і дотепер» (2021). Презентовано було

Краєзнавець Микола Чирков презентує книгу «В'юнище та Козинці. Історія сіл Переяславського краю».

Автор фото *Сергій Вовкодав*

Учасники XI Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання».

Автор фото *Сергій Вовкодав*

також низку різноманітних видань підготовлених працівниками НІЕЗ «Переяслав», Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Переяславської художньої школи імені Петра Холодного. Це збірник наукових матеріалів «Людина в історії краю: Переяславщина» (2021), мистецький альбом «Заквітчена Україна» (2021), науково-інформаційне видання «Сікорські читання»: Х Всеукраїнський історико-культурологічний форум» (2022), каталог «Із музейного зібрання... Традиційні сорочки Лівобережної Черкащини початку ХХ століття» (2022): науково-довідкове видання «Галина Бузян – талановита археологиня, музеєзнавець та пам'яткоохоронець Переяславського краю» (2022), хрестоматія «Григорій Сковорода і Переяславщина» (2022), Їх авторами та укладачами є Валентина Білоусько, Ірина Кузьмицька,

Тарас Нагайко, Олександр Прядко, Дмитро Тетеря, Ольга Шкира.

Упродовж роботи форуму учасники та гості цьогорічних «Сікорських читань» мали нагоду ознайомитися з мистецькими проектами викладачів та студентів університету, якими було підготовлено виставки, колажі, декоративні пано, книжкові інсталяції.

Засновники та організатори заходу щиро дякують усім, хто долучився до спільної справи. Наступний форум матиме особливий підтекст, адже відбудуватиметься з нагоди 100-річчя з дня народження Михайла Івановича Сікорського. Маємо надію, що він буде знаковим ще й тому, що пройде в умовах мирного часу і засвідчить перемогу України над ницим та підступним ворогом.

Список лауреатів Премії імені Героя України Михайла Сікорського Національної спілки краєзнавців України 2013–2022 р.

2013 р.

СІКОРСЬКА Валентина Іванівна
ГРУЗСЬКА Лариса Петрівна
КОЦУР Віктор Петрович
МАХІНЧУК Микола Гаврилович
ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ Борис Михайлович

2014 р.

КОЗІЙ Ганна Іванівна
ТКАЧУК Ярослава Юріївна
ЗАВАЛЬНЮК Олександр Михайлович
ТОМЕНКО Микола Володимирович

2015 р.

КОЦУР Петро Михайлович (посмертно)
ЮЗВІКОВА Олена Іванівна
КОЛИБЕНКО Олександр Володимирович
ГИЧ Михайло Миколайович
НЕЛІНА Тетяна Вікторівна
ОСТАПЮК Олександр Дмитрович

2016 р.

ХОМИЧ Петро Микитович
СЕРЕДЮК Олександр Миколайович
ВЕРГУНОВ Віктор Анатолійович
АНДРУСИШИН Богдан Іванович
ГОДЛІНА Лариса Олексіївна
УГОРЧАК Андріян-Юрій Михайлович

2017 р.

ПАСЬ Наталія Олександрівна
МЕЛЬНИК Віра Петрівна
ПОГОРІЛЕЦЬ Олег Григорович
КОПІЙЧЕНКО Лариса Арсентіївна

2018 р.

ГОНЧАР Петро Іванович
СИЛЮК Анатолій Михайлович
СКАВРОНСЬКИЙ Павло Степанович
БУЗЯН Галина Миколаївна
ШТИРКАЛО Ярослав Євгенович

2019 р.

ВИСОЦЬКА Катерина Іванівна
НІКІТІНА Валентина Василівна
СРАЙЧУК Юрій Васильович

2020 р.

КОЛОМІЄЦЬ Олег Родіонович
СКРИПНИК Ганна Аркадіївна

2021 р.

НАБОК Людмила Миколаївна
КУКСА Надія Василівна
ВЕЛИКОЧИЙ Володимир Степанович
КОСИЛО Михайло Юрійович
АРСАК Михайло Михайлович

2022 р.

ЗАХАРЧУК Ніна Олександрівна
ТЕТЕРЯ Дмитро Адольфович